

RUDAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
RUDNIKA LIGNITA VELENJE

25. MARCA 1961
Št. 4 — Cena 10 din

Srečno, zagorski tovariši!

ČAČE MOJ!

Čače moj, nemila ja,
vaša siroja!

Ah, dobri moj prijatelju,
kega sam ja sada zgubila!

Ah, čače moj, nemila ja, vaša sirota!

Ah, ljubeznivi

i prijazni, ah!

Kemu ste vi vaše sirote naručili,

drobne i maljahne,

nenaučene in nenavajene, čače moj!

Kemu ste ih vi naručili i priporučili!

Ah, kemu so ostale, dragi čačko moj,

kako drevo odsečeno,

drobne i maljahne,

kako odsečene grančice!

Ah, zelo dobro moje,

moje i ovih drobnih, drobnih sirotic,

čačko moj, čačko moj!

Istrska ljudska pesem, uglasbena v slovo ponesrečenim rudarjem iz Hrastnika leta 1932.

Tarifni pravilnik V DANAŠNJEM SISTEMU DELITVE DOHODKA

Stojimo pred spremembami, ki bodo omogočale ukinitve sedanjih tarifnih pravilnikov.

Minila so 3 leta, odkar je bil uveljavljen pri nas sistem o ugotavljanju dohodka in njegovi delitvi. Ta uvedba je v splošnem razvoju naše socialistične ekonomike sledila po revolucionarni odstranitvi administrativno-meznega odnosa, ki se je še zrcalila v do takratnem sistemu ugotavljanja dobička kot razlike med proizvodnimi stroški, ki so vsebovali še kalkulativne plače in prodajne cene odtisne bruto produktom. Do tlej pa je splošitev akumulacije odtisne dobička in plačilnega fonda ter z njim razpolagajo člani kolektiva kot direktnejši upravljalci gospodarske organizacije. Ta razvoj je v zadnjih letih terjal, da se ves sistem dopolnjuje, iska se so nove oblike, od katerih je zlasti značilna uvajanje nagrajevanja po kompleksnem učinku, da bi za napore kolektiva sledilo stimulatívno nagrajevanje.

Si oboje zavzemanje kolektivov, da bi uveljavili napredne stimulative oblike nagrajevanja pa je zahtevalo velike reforme v pogledu materialne izenačenosti posameznih podjetij in tudi med posameznimi vejami gospodarstva. V zadnjih mesecih se je zlasti intenzivno pripravljalo na sistem celovitega režima, kreditnega sistema, ter na istih umentih delitve dohodka skratka na vseh elementih, da se eliminirajo vsi doseđanji vzroki za neizenačene materialne pogoje gospodarskih organizacij. S tem pa je seveda podana možnost razdelitve in dosežanje dohodka po delu, odnosno po za slugah kolektiva. S tem pa bi bili ustvarjeni pogoji za temeljit in razširjen prehod in uvedbo stimulatívne nagrajevanja na kompleksni osnovi.

Bistvo pripravljanih že omenjenih ukrepov za nove instrumente o delitvi dohodka v letu 1961 pa je tudi v tem, da se omogoči gospodarskim organizacijam polno samostojnost v reguliranju notranje razdelitve čistega dohodka in osebnih dohodkov.

Tu pa zadenemo na tarifni pravilnik, ki je kot osnovni instrument razdelitve že zastarel in je postal cokle naprednim sistemom stimulatívne nagrajevanja. Tarifni pravilnik je torej še predstavnik administrativnega sistema gospodarjenja.

Na njega so namreč delovali zunanji vplivi izven same gospodarske organizacije. Dobro se še spominjamo tako imenovanega obračunskega sklada plač, ki je bil enotno predpisan za 4 kvalifikacije (visokokvalificirani, kvalificirani, polkvalificirani in nekvalificirani). Iz mase tako določenega plačilnega fonda je bil izdelan v vsaki gospodarski organizaciji tarifni pravilnik s toliko in toliko tarifnimi postavkami, kot je to odgovarjalo vsakemu podjetju. Pri tem poudarjamo, da je bil skupni volumen plač le administrativno odrejen. Tudi poznejše spre-

in rentabilnosti ter potom teh dveh elementov ustvarjati čim večji dohodek, na drugi strani pa zagotoviti podjetju takšne fonde, ki so za normalno poslovanje in perspektivnost našega podjetja nujno potrebni.

Z drugim pravilnikom o razdeljevanju osebnih dohodkov bi zagotovili logično nadaljevanje prvega pravilnika o delitvi čistega dohodka. Tu pa se bomo nekoliko bolj poglobljevali, kajti v kako določeni meri je dotedanji tarifni pravilnik vsekakor bo bistvo novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki bo zamenjal dotedanji tarifni pravilnik v tem, da bo označen za vsako delovno mesto de'ež, s katerim participira posamezno delovno mesto na celotnih osebnih dohodkih, ki se bodo doseženi iz dohodka celotnega podjetja odnosno ekonomske enote. Ta de'ež bi bil vsakočasno neposredno odvisen od celotnega rezultata poslovanja podjetja odnosno ekonomske enote. V pravilniku ne bi bili konstantno fiksirani zneski, kot so bili do sedaj v tarifnem pravilniku, ampak kot že rečeno, le de'ež in bi bil te variabilen odnosno odvisen od vsakokratnega doseženega finančnega rezultata. Vse doseđanje razne oblike plačevanja, bi se zidžile lahko v enkratno ugotovljen celotni zaslužek. Iz ostalo bi na ta način dajanje prednosti kateri koli obliki doseđanjih osebnih

membe tarifnih pravilnikov so se izvrševale od organov izven gospodarske organizacije, to je običajno preko forumov občinskih in okrajnih sekretariatov za delo.

Če govorimo torej o novem sistemu v katerega ravno kar stopamo, da je delitev dohodka na osebne dohodke in sklade in nadalje sama delitev os. dohodkov v popolnoma samostojni kompetenci same gospodarske organizacije lahko razumemo, da nujno sledi iz tega, da se pričakujejo zakonska določila, po katerih bomo ukiniteli doseđanje tarifne pravilnike kot administrativno zastarele instrumente osnovne delitve osebnih dohodkov in s tem eliminirali vse zunanje vplive na višino osebnih dohodkov ter to nalogo poverili kolektivom samim.

Iz tega nujno sledi, da bodo morala podjetja pristopiti k novim pravilnikom, ki bodo regulirali:

1. razdelitev čistega dohodka med osebne dohodke in sklade;
2. pravilnik o sami razdelitvi osebnih dohodkov.

V pravilniku za delitev čistega dohodka bo potrebno določiti osnove in merila, po katerih se vrši delitev na osebne dohodke in sklade. Ta merila in osnove bodo morala biti pač takšna, da bo zasigurano na eni strani stimulatívno nagrajevanje in s tem podana možnost za dvig proizvodnosti dohodkov. Nadalevanje na 3. str.

Ob prazniku žena

Že enainpetdeset let praznujejo po vsem svetu vse napredne sile mednarodni ženski praznik. Prva bojevница za žensko enakopravnost je bila Clara Zetkin, ki je tudi predlagala 8. marec kot bojevniški ženski praznik na kongresu II. internacionale leta 1910. Že naslednje leto, t. j. pred petdesetimi leti, so 8. marec prvič praznovali v petih državah, in sicer v Avstriji, Nemčiji, Švici, na Danskem in v ZDA. Jugoslavija je ta praznik sprejela kot svoj politični praznik z zavestjo, da je rešitev ženskega vprašanja sestavni del boja za socialno osvoboditev proletariata in da morajo v tem boju sodelovati tudi žene. Med narodnoosvobodilno vojno je bil de'ež naših žensk velike vrednosti in nanj ne smemo pozabiti. Z osvoboditvijo so bili ustvarjeni vsi pogoji za popolno enakopravnost vseh državljanov naše domovine seveda tudi za žene. Danes pa vidimo da je aktivnost naših žena v gospodarstvu, v družbenem upravljanju, v ljudski oblasti in sploh v graditvi naš socialistične skupnosti vsak dan večja.

Z vsakim dnem se večja odstotek zaposlenih žena in z vsakim letom je tudi več žena na strokovnih in višjih

bolah. S pridobitvijo kvalifikacije in s še nadalje večjim strokovnim znanjem si žene bolj in bolj utrjujejo pot pri družbenem upravljanju v gospodarskih organizacijah. To je nedvomno dokaz, kako se prebija ideja človeške enakopravnosti in neodvisnosti, čeprav še mnogi vzroki, predvsem materialni, družinski in gospodinjke obveznosti, ovirajo žensko pri njeni družbeni aktivnosti. Zato je naloga naše celotne socialistične skupnosti, da z ustanavljanjem raznih servisnih obratov, razširitvijo vzgojnih zavodov poskrbi za čim večjo razbremenitev žena v gospodinjstvu itd.

Z razvojem komunalnega sistema in še posebej stanovanjske skupnosti se problemi zaposlenih žena hitreje rešujejo, vendar še ne zadovoljujejo dejanskih potreb.

Letošnji 8. marec je zato ne samo za ženske, temveč za vse delovne ljudi naše socialistične domovine izredno pomemben praznik, saj ga praznujemo v času naglega vzpona celotnega našega gospodarstva ob postavitvi pet letnega plana, ki nam omogoča izvršitev obsežnega razvojnega programa naše domovine.

CENTRALNI DELAVSKI SVET POROČA

Družbeni plan rudnika za leto 1961 ima mnogotere značilnosti. Prva je ta, da upošteva splošen perspektivni razvoj rudnika in z njim pravzaprav Velenje kot takšno. Druga je ta, da povezuje v njem predvidevane naloge s sedanjim položajem na premogovnem tržišču. K tema dvema značilnostima se lahko dodamo tretjo, ki je v tem, da zagotavlja predvideno povečanje osebnih dohodkov le, če bomo res izpolnili v planu postavljene pogoje za tako povečanje. Naloge niso prenapete, marveč res izvedljive. Seveda bo moral sleherni član kolektiva skozi vse leto pridno in skrbno delati. Disciplina, resnost in skrbnost, prudenost in sposobnost so mejniki našega letošnjega družbenega plana, našega voznega reda na poti, ki pelje v izpolnitev plana in v krepitev temeljev za dvig življenjske ravni članov kolektiva. Brez teh oblik slehernega izmed nas ne bo predvidenih rezultatov. Tudi ukrepi bodo morali biti dobro premišljeni, hkrati pa tudi nepreklicni. Mencanja ne sme biti, kompromisov tudi ne, še manj pa različnih odstopanj, ker se nam sicer utegne zgoditi, da bo iz našega dobro zgrajenega plana nastalo — krmežljavo skrpucalo.

Taka in slična so bila mnenja diskutantov — članov centralnega delavskega sveta, ko je obravnaval naš letošnji družbeni plan na svojem XII rednem zasedanju. Diskutanti se niso omejili le na splošne ugotovitve, marveč so oblikovali svoja izvajanja v konkretnih predlogih in zahtevkah, ki bodo omogočile uspešno izpolnitev našega družbenega plana.

Naj navedem le najznačilnejše:

1. Tržne prilike so takšne, da terjajo nepogojno znižanje drobnih vrst premoga. Drobnje vrste moramo znižati za do 4%. To ni lahka naloga, vendar izvedljiva. Jama bo morala odigrati svojo vlogo, zlasti vodilni jamski delavci.

2. Nergode in stalež bolnih se morata znižati. Stroga in dosledna medsebojna kontrola ima tu svojo odločno besedo. Zato naj naša HTV služba uvede čim učinkovitejši sistem takšne kontrole.

3. Gibanje delovne sile mora biti enakomerno, ne sunkovito, ker to resno ogroža predvideno dinamično proizvodnjo.

4. Rudarstvo je v Jugoslaviji še vedno tako obravnavano, da so vsakoletni gospodarski instrumenti prej ovira kot vzpodbuda za sodoben razvoj te panoge našega gospodarstva. So pa že podvzeti ukrepi, ki naj odpravijo to stanje enkrat za vselej.

5. Med novimi letošnjimi gospodarskimi instrumenti je tudi tako imenovani rudarski prispevek ali renta, katero naj plačujejo rudniki, ki imajo posebno ugodne prirodne pogoje. Med njimi je tudi naš rudnik, poleg našega pa še Kreka in Banovič. Načeloma temu prispevku ne nasprotujemo, odločno pa odklanjamo način in posto-

pek, kako tolmačijo in ocenjujejo naši centralni upravni organi naš zadevni dokumentarni material. Zato je uvedba tega instrumenta za nas še vedno problematična in bo ostala problematična vse dotle, dokler ne boče že predlagane korekture sprejete in potrjene. Če temu ne bo tako, bo ostal v našem kolektivu občutek, da je zaradi svoje že večkrat dokazane produktivnosti enostavno kaznovan.

6. Ekonomske enote naj dobe nov zamah razvoja! Uvede naj se čim pre-

Kaj dela sindikalna podružnica

19. marca 1961 je sindikalna podružnica polagala obračun dela za preteklo leto. Če pogledamo malo v preteklost in se danost, dobimo jasno sliko dela sindikata pred leti in danes. Z usvajanjem ekonomskih enot so na eni strani istočasno rasli sindikalni odbori in pododbori, na drugi strani pa obratni delavski sveti. S to decentralizacijo pa nismo dosegli samo boljše delitev dela, temveč smo približali delavsko samoupravljanje čim bliže proizvajalcu.

Nedvomno bi se zmotil, če bi trdil da so z uvedbo ekonomskih enot že odpravljene vsi negativni pojavi, za katere vemo, da so in še obstajajo. Trdim pa lahko, da je to edino pravilna pot, katera nam zaznamuje izhodiščno točko samoupravljanja v podjetju.

Globlje bomo šli v decentralizacijo samoupravljanja, tembolj bo čutil delavec, da je res on tisti, ki je na eni strani proizvajalec, a na drugi upravljalec. Pri tem pa mora biti sindikalna organizacija v podjetju še v bodoče tista gonilna sila, katera se bo vsestransko borila za čimboljše raven delovnega človeka, kakor tudi za uspeh podjetja.

Naglasiti moram, da v preteklem letu ni bilo na rudniku problema, katerega ne bi obravnavala sindikalna podružnica. Predloge in mnenja članov kolektiva, ki so bili iznešeni na množičnih sestankih, so naši odbori in pododbori vestno prenašali na izvršni

samostojno knjigovodstvo v vseh ekonomskih enotah. Samo tako bodo mogle točno prikazati svoje dosežene uspehe. Imeli bomo zanesljiv pokazatelj, ki nam bo služil za ugotovitev koliko in na kakšen način so udeležene ekonomske enote v celotnih poslovnih rezultatih rudnika.

7. Že takoj spočetka in sproti moramo spremljati izvajanje družbenega plana, ker le tako bomo mogli sproti in takoj ukrepati, čim bi nastopila ena ali druga težava.

XII. zasedanje CDS je bilo res živahno in plodno. Upajmo, da bodo sprejeti sklepi rodili zelene uspehe.

odbor tako, da so bili ti predlogi ali mnenja takoj in neposredno upoštevana. Zaradi tega lahko trdim, da je naše delo temeljilo na zelo široki demokratični osnovi.

Na ta način je bil kolektiv vselej in sproti informiran o vseh dogajanjih na rudniku. Prav zaradi tega so bili naši množični sestanki ne le dobro obiskani, temveč tudi živahni in plodni. Če analiziramo predloge in težnje, ki so prihajale iz kolektiva samega in obratno, lahko sleherni izmed nas ugotovi, da so bili ti predlogi in te težnje zdrave in konstruktivne. Pri tem vidimo, kako globoko so poglajale korenine zavesti delavcev, ki čutijo, da so prav oni tisti, ki delijo sebi kot družbi in obratno ustvarjene dohodke podjetja. Da je temu tako, so še ponovno potrdili naši občni zbori odborov, na katerih se je živahno razpravljalo o vseh problemih, ne glede na to, ali to zadeva dotično ekonomsko enoto, ali kolektiv kot celoto. Ko stojimo pred veličastno nalogo, katera je zadana prvenstveno pred našo organizacijo, to je izpolnitev proizvodnega načrta v višini 2,5 milijona ton premoga, moramo imeti vedno pred očmi vestno delo v službi, poglobljanje in razširjanje delavskega samoupravljanja, nenehno izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje, gojitev telesne kulture, katera je nepogrešljiv element rekreacije ljudi in sestavni del standarda, tovariške medsebojne odnose in podobno.

Nadalj, z 2. strani TARIFNI PRAVILNIK V DANAŠNJEM SISTEMU DELITVE DOHODKA

Razumljivo pa je seveda, da bo postavitev deleža ali točk ali kakršnega koli elementa, ki ga bomo postavili za vsako delovno mesto, zahtevalo temeljitega študija, kako oceniti to delovno mesto po težini, odgovornosti in na splošno o vrednosti vsakega delovnega mesta.

S kakšno metodo bomo pristopili k temu delu, bo slednjč odvisno od vsake gospodarske organizacije posebej kajti ta kriterij mora biti tudi v osnovi prepuščen njej sami. Prav verjetno je tu pričakovati, da bi najbolj odgovarjale zato analitične metode, ni pa izključeno, da bi prišlo tudi do adaptacije teh metod, kajti zlasti pri nas v rudarstvu je še posebno vprašanje kako vključiti v te nove načine raz-

deljevanja osebnih dohodkov naše akorde, ki so že v tradiciji rudarstva.

Kot vidimo iz vsega gornjega, nas tu čakajo precejšnje novosti. Iz vsega povedanega je tudi razumljivo, da smo se ob letošnjem prehodu v nov sistem in s tem v zvezi določenim 10% povišanjem osebnih dohodkov odločili, da ne bomo delali novega tarifnega pravilnika, ampak smo dosežanega, dokler ga v celoti ne ukinito, le linearno povečali — tarifne in akordne postavke — za omenjeno 10% povišanje. Naša naloga je, da nemudoma pristopimo k pripravam, ki jih narekujejo letošnje velike spremembe v našem gospodarstvu in s tem v zvezi delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

HIDROMECHANIZACIJA NA POVRŠINSKIH KOPIH KUZBASA V ZAHODNI SIBIRIJI

ing. Diacci Lojze

Hidromehanizacija predstavlja v SZ eno izmed poti, kako doseči polno mehanizacijo rudarskih del.

Bistvo procesa hidromehanizacije je v tem, da vodimo vodo iz zbirnega rezervoarja po cevovodu k hidromonitorju, ki jo pod pritiskom usmerja na delovišče. Curek vode iz hidromonitorja ruši koristno izkopano ali jalovino in jo z vodo meša v tako imenovano pulpo (zmes koristne izkopanine ali jalovine z vodo). Pulpo se nato transportira na jalovišče oziroma na separacijo. Transport se lahko vrši s samotekom ali pa se pulpo tlačijo s črpalkami. Samotek pulpe je možen le pri odgovarjajočem reliefu kraja oz. profila in naklona rudarskih del, tlačenje pulpe pa ni odvisno od tega.

Primeri izkoriščanja vodne energije pri rudarskih delih so že zelo stari. Uporabljali so jo n. pr. pri pridobivanju kositra iz rečnih naplavin na Altaju, pridobivanju šote, pridobivanju zlata iz zlatonosnih naplavin itd.

Intenzivno so pričeli uvajati hidromehanizacijo v SZ po Oktoberski revoluciji. Prvotno je bila uporaba hidromehanizacije mogoča le tam, kjer je bilo mogoče izkoristiti samotek. L. 1928 so prvič uspešno uporabili črpalke za tlačenje pulpe.

L. 1930 so uspešno uporabili hidromehanizacijo pri gradnji hidroelektrarne »Dnjeprostroj«, in sicer za odkrivanje velikih kamnolomov.

Velik vpliv na razvoj hidromehanizacije v SZ so imele izkušnje in uspehi dobivanja, transporta in odlaganja jalovine pri gradnji rečnih prekopov. Tako so n. pr. že l. 1935 in 1936 uporabili pri gradnji moskovskega rečnega prekopa 95 kompletnih hidronaprav, s katerimi so odstranili 10,5 milijonov m³ jalovine. Istočasno je bilo izvedenih mnogo znanstveno tehničnih raziskav za izboljšanje tehnoloških procesov, izboljšanje osnovnih naprav in učinkovitejšo izkoriščanje vodnih curkov. Te raziskave so imele za posledico, da je bila konstruirana cela vrsta novih tipov črpalk za zemljo, plavajočih hidroagregatov itd.

Leta 1936 so se po tehnološki shemi prof. Mučnikova pričeli prvi poskusi jamskega hidrodobivanja premoga, ki so imeli močan pliv na razvoj načinov jamskega dobivanja koristnih izkopanin s hidravličnim načinom.

Na površinskih kopih premoga se je hidromehanizacija pričela uporabljati l. 1939. L. 1940 so hidromehanizacijo uspešno uporabili na Bajdakovskem površinskem kopu, l. 1943 na Balturinskem površinskem kopu itd. Hidromehanizacija se je pričela vedno intenzivneje in obsežneje uporabljati.

Zlasti močan razvoj je dosegla hidromehanizacija na površinskih kopih črnega premoga v Kuzbasu (Zap. Sibirija). Tu so n. pr. 1958 hidravlično odstranili 14,5 milijonov m³ odkrивke.

Predvidevajo, da bodo, po končani sedanjih sedemletki, letno odstranjevali najmanj 40,0 milijonov m³ odkrивke hidravlično.

Tudi tehnologija jamskega dobivanja premoga s hidravličnim načinom se vedno bolj izpopolnjuje in je dosegla že industrijski obseg v Kuzbasu in Donbasu.

Glavne prednosti hidromehanizacije:

1. kontinuirni tehnološki proces;
2. občutno zmanjšanje potrebnih investicijskih del;
3. visoka storilnost;

4. enostavnost, nizki proizvodni stroški, mala teža in obseg naprav;
5. možnost istočasnega separiranja siromašnejših premogovnih slojev.

S'abe strani hidromehanizacije:

1. občutno zmanjšanje storilnosti ob prisotnosti hribin, ki se težko razmivajo (glina);
2. sorazmerno zelo velika poraba energije;
3. občutno zmanjšanje storilnosti v zimskih mesecih.

(Dalje prihodnjic)

Zakaj sem se ponesrečil

Zato, ker nisem poslušal opozoril oziroma va nostnih navodil!

V naši jami se vsak mesec ponesreči na širokem čelu 10 do 12 delavcev zato, ker jih pri delu ob transporterju pritisnejo večji kosi premoga ob stojke. Te nesreče do sedaj še niso zahtevale večjih žrtev, toda kljub temu se morali nekateri rudarji za več dni zapustiti delovišče zaradi raznih manjših poškodb.

Mnogi trdijo, da se drugače ne more delati. Koliko ton oziroma koliko večjih komadov premoga odpeljejo naši transporterji s širokih čel na površino! Koliko od njih ni povzročilo na tej svoji poti nobene nesreče. Toda mesečno poročilo ponesrečenih nam pove, da se kljub strogemu opo-

zoru, vedno dogajajo nesreče pri tem delu.

Zaradi transportiranja velikih kosov premoga, nastajajo še razne druge nevarnosti v jami. Tak velik kos lahko med svojo potjo zruši stojko, katera se lahko prevrne na rudarja. Na drugi strani pa se na mestu, kjer je prej podpirala stojka, lahko zruši plast premoga, ki lahko spet povzroči veliko nevarnost. Včasih se lahko tem nevarnostim izognemo z manjšimi posledicami, toda mnogokrat te nesreče terjajo trajno invalidnost.

Poglejmo še, kakšne posledice povzročajo takšne nezgode našemu podjetju oziroma naši skupnosti. Če izostane delavec od dela 30 delovnih dni in delovni dan stane okoli 4000 din, potem ta nezgoda povzroči 120.000 din izgube narodnega dohodka.

Stari grad bo preurejen v rudarski muzej

Na pobudo inženirjev in tehnikov ter uprave rudnika lignita Velenje, se je začel že leta 1957 poravljati stari grad v Večanju z željo, da se v njej ustanovi rudarski muzej.

Grad je bil v zelo kritičnem stanju. Najslabša je bila streha, zelo stari pa so bili tudi stropi in zidovja. Popravili — obzidali smo tudi obrambno obzidje ter ga pokrili z opeko. Se večji problem pa so bili stanovalci v gradu. Saj je bilo v gradu kar 20 družin, katerim smo že poiskali stanovanje drugod.

Prostore obnavljamo postopoma in smo z adaptacijo v zaključni fazi, tako da bomo kmalu pričeli z aranžiranjem muzejskih prostorov. Med tem časom smo zbrali in še zbiramo muzejske predmete po vseh premogovnikih v Sloveniji.

Novost, ki je predvidena, bo zaključena z dvema rovoma in provizornim

jaškom, ki bi obenem služilo za prikaz rudnika — metod odkopavanja. Za jašek bo služil že izkopan stari vodnjak. (Globok okrog 60 m in premera 3 m).

Z navedenimi prostori bomo zajeli celoto premogovnih tehnik, premogarskega gospodarstva in premogarske kulture. Pozneje pa, če bo v našem bazenu kemokombinat, bomo en prostor uredili še za prikaz kemo-industrije, kjer bo razvidno pridobivanje kemičnih snovi iz lignita.

Poleg tehničnega muzeja bi uredili še zbirko NOB in zbirko etnografskih predmetov s teritorija občine.

Grad se nahaja nad novim mestom Velenje in je odlična izletna točka za Večanjčane in ostale obiskovalce Šaleške doline.

Zaenkrat vsa dela na gradu materialno podpira Rudnik lignita Velenje

L. Z.

PROBLEMI KADROVSKO-SOCIALNEGA ODDDELKA

Razvoj rudnika in splošen razvoj družbene skupnosti je terjal, da smo morali tudi pri nas pristopiti k organizaciji kadrovske-socialne službe. Personalni oddelek v prejšnjem smislu ni več odgovarjal sedanjim potrebam. Sprejem v službo in odpust iz službe, evidenca zaposlenih, prijava in objava je samo en del službe, ki je v sklopu kadrovske-socialnega oddelka. Danes ima kadrovske-socialni oddelek bistveno drugačno vlogo, ki se odraža v skrbi za delovnega človeka s pravilno razporeditvijo na delovnem mestu, vzgojo in dodelitvijo stanovanja pa vse do urejanja in reševanja osebnih ter intimnih družinskih razmer.

Po sprejetju pravilnika kadrovske-socialnega oddelka, ki ga je potrdil delavski svet RLV na XXIV. rednem zasedanju 20. IV. 1960. leta, smo pristopili k novemu načinu sprejemanja v službo z uvedbo uvajalnih seminarjev. Skozi štiridnevne uvajalne seminarje je šlo od maja do konca leta 1960 sto sedemdeset novincev, ki so bili sprejeti za jamo. Od teh je v istem času zapustilo podjetje 39 delavcev ali 19%. Te številke nam povedo, da je tak način sprejemanja delavcev za jamo veliko bolj pozitiven, kot je bil prejšnji, ko nam je skoraj polovica delavcev že v istem letu odšla.

Na večjo ustalitev delavcev-novincev ugodno vpliva tudi možnost strokovnega izobraževanja. Kadrovske-socialni oddelek je že v decembru lanskega leta pristopil k organizaciji tečajev za pridobitev polkvalifikacije tistih delavcev-novincev, ki so preko uvajalnih seminarjev stopili v podjetje v maju in juniju. Nekaj jih je sicer odstopilo od tečaja, bodisi zaradi odhoda k vojakom ali zaradi drugih osebnih zadev, velika večina pa redno obiskuje pouk.

V prvi polovici 1960. leta je v tečajih pridobilo polkvalifikacijo 108 kvalifikacij pa 65 rudarjev. V začetku oktobra pa je bil ponovno organiziran tečaj za pridobitev kvalifikacij. Iz tega tečaja, ki se je končal januarja 1961, smo zopet pridobili 150 polkvalificiranih in 75 kvalificiranih delavcev-rudarjev. V teku so tečaji, katere obiskuje 220 delavcev za pridobitev polkvalifikacije in 40 delavcev za pridobitev kvalifikacije.

V bodoče bomo morali način vzgoje spremeniti. Čimprej moramo pristopiti k vzgoji po delovnih mestih, kar je v skladu z resolucijo Zvezne ljudske skupščine. Predhodno bodo morali vsi obrati narediti opis za posamezna delovna mesta. Na osnovi opisa bo potrebno delovna mesta imenovati in določiti, kakšno splošno in strokovno znanje bo potrebno za posamezno delovno mesto. Kadrovske-socialni oddelek bo na tej osnovi pristopil k organizaciji potrebnih tečajev oziroma k organizaciji vzgoje za posamezna delovna mesta.

Eden od problemov, ki se je pokazal v zadnjem času, je nepismenost

nekaterih delavcev-rudarjev. Takih delavcev imamo v našem podjetju okrog 20. To so ljudje, ki so med vojno živeli v obrobni in hribovskih predelih in niso mogli obiskovati šole.

Drug problem so borci NOV in interniranci, ki so iz različnih vzrokov ostali nekvalificirani in polkvalificirani. Po dosedajni evidenci imamo takih tovarišev: nekvalificiranih 19, polkvalificiranih 26. To so v glavnem tovariši srednjih let. V letošnjem letu, ko praznujemo 20-letnico vstaje, bomo morali poskrbeti za te tovariše, seveda v kolikor se bodo sami zavzeli in se potrudili ter najpotrebnejše naučili, da si bodo pridobili potrebne kvalifikacije. Iz tega sledi, da bomo morali za nepismene in za borce organizirati posebne tečaje.

Pereč problem v našem kolektivu je zdravstveno stanje delavcev. Analiza obolenj in nezgod za leto 1960, katero je napravil kadrovske-socialni oddelek, je pokazala, da zelo močno izstopajo B-nezgode, zaradi katerih je bilo v letu 1960 izgubljenih 10.240 delovnih dni. V merilu LRS je prišlo v letu 1959 na 100 aktivnih zavarovancev 143 izgubljenih delovnih dni, pri

nas pa je v lanskem letu odpadlo na 100 zavarovancev kar 393 izgubljenih delovnih dni. Če vzamemo v republiškem povprečju osnovo 100, potem zneso v našem podjetju 275. To pa je številka, nad katero se moramo resno zamisliti.

Da so v rudniku obratne nezgode visoko nad povprečjem drugih panog podjetij, nam je nekako razumljivo, ker je težina dela in nevarnost za nezgode v rudniku neprimerno večja kot v drugih podjetjih. Nikakor pa nam ni razumljivo to, da so izvenobratne nezgode tako visoko nad republiškim povprečjem, ker na izvenobratne nezgode ne vpliva delo v jami. Zaradi tega, ker imamo toliko izvenobratnih nezgod, nam odstotek obolenj visoko poraste. O normalen odstotek obolenj, ki ga rudnikom prizna Zavod za socialno zavarovanje, znaša 6% zaposlenih. V našem kolektivu pa je bilo v lanskem letu kar 7,2% zaposlenih v bolniškem stanju.

Če bi zmanjšali izvenobratne nezgode za 50%, bi se nam stavež bolnih znižal na 6,5%, a kljub temu bi bili izvenobratnimi nezgodami še vedno visoko nad republiškim povprečjem.

Smatramo, da bi bilo pravilno, da bi o tem razmislili vsi člani kolektiva.

Ing. Kovačič Tone:

NEKAJ O PORURJU

V začetku februarja 1960 sem bil na RLV izbran kot kandidat za štipendijo ICA. 1. novembra 1960 sem s sedmimi tovariši iz ostalih republik odpotoval iz Beograda v Jugoslavija ekspresom v Frankfurt in naprej v Essen. Specializacija v Nemčiji je trajala mesec dni in je zaradi večjega števila štipendistov dobila ekskurzijski značaj. Vendar sem si lahko precej natančno ogledal večino rurskih jam. Uspelo mi je dobiti tudi nekaj zanimivih podatkov o Porurju samem.

Porurje je eden največjih premogovnih bazenov v Evropi. Glavni del nemške industrije je neposredno nad premogovnimi sloji. Vsa ta industrija bazira na tem rurskem premogu.

Porurje samo pa bi lahko imenovali ogromno mesto s približno 13 milijoni prebivalcev, saj so obstoječa mesta tako blizu eno poleg drugega da med njimi sploh ni pravega presledka ali pa prehajajo celo eno v drugo.

a) Premogovna ležišča:

Vsa glavna in najbogatejša ležišča črnega premoga v Porurju spadajo geološko k severozahodni evropski premogovni verigi, katera se vleče s prekinitvami od Anglije preko severne Francije, Belgije, Nizozemske, ahenškega in porurskega revirja in naprej do saške dežele. Skupna površina rensko-westfalskih nahajališč črnega premoga je ca. 6200 km².

Približno četrtina te površine je odprta z jaški, četrtina raziskana z vrtnami, ostala polovica pa predstavlja še neraziskane cone.

Kot rurski premogovni bazen se smatra področje med rekama Ruhr in

Lippe. To področje je popolnoma raziskano z vrtnami ter v glavnem že odprto z jaški.

Od vhoda se to področje vleče od mesta Homm preko reke Rhein do nemško-nizozemske meje (140 km).

Na jugu tega področja pridejo sloji na dan (izdanki), proti severu pa so prekriti z debelimi plastmi krednega lapora. Kadunja okrog reke Lippe sega v globino 700—1000 m ter se ta globina premogovnih plasti proti severu še poveča.

Skupna globina plasti, ki imajo še premogovne sloje, je 2900 m. Tu je 55 premogovnih slojev dobrih za odkopavanje ter 25 slojev še možnih za odkopavanje.

Pri srednji debelini slojev 1,0 m da to skupno ca. 80 m debelo premogovno plast ali od vseh plasti do teh globin ca. 2,8% premoga. Celo premogovno področje porurja je na jugu močnejše nagubano, proti severu so sloji položnejši in manj nagubani. Obstoji mnogo vseh mogočih prelomnic.

b) Premogovne zaloge

Ločijo sigurne zaloge: to so sloji, ki segajo do globine 1200 m ter verjetne zaloge, ki segajo v globino od 1200 m do 1500 m. Porurje ima ca. 65 milijard ton sigurnih rezerv ter okrog 56 milijard verjetnih rezerv. Skupno 121 milijard ton premogovnih rezerv.

Pri današnji tehniki odkopavanja kaže račun 48,6 milijard ton premoga možnega za odkopavanje, kar da 75% vseh osiguranih rezerv. Pri letni proizvodnji 150 milijonov ton so te rezerve zadostne še za 600 let.

(Dalje prihodnjic)

vedno zasledimo v njih besed o našem mestu. V epem Velenju od ljudi, ki si naše mesto ogledujejo ob prilikah ravnih izletov, delegacij in podobno. Vsi se naravnost čudijo uredjenosti in ureditvi našega kraja, za katerega pa žal večkrat sami ugotavljamo, da ni zmeraj in povsod urejeno tako, kot ga vidijo tujci in kot bi pravzaprav moral biti.

Če pogledamo nekaj let nazaj, bomo lahko z lahkoto ugotovili, da je za ureditev našega mesta, parkov in zelenic bilo potrebno ogromno truda in žuljev prostovoljnega dela, katerega ure so se dvigale v več sto tisoče. Vsi — ki pa jih ni bilo malo — so

da je njihovo početje podlo in divjaško.

Kje si tovariš in tovarišica, ki sta sama zgradila to, o čemer teče beseda, povejta tem ljudem, da uničujejo, kar je vajinega, kar je last nas vseh skupaj. Kje ste hišni sveti, ki ste prvi po zakonu odgovorni za urejevanje in čuvanje svoje okolice. Kje ste vsi prebivalci Velenja, zakaj ne vidite teh la podobnih stvari? Seveda bomo pa najprej morali rešiti te stvari doma, v naših hišah. Hišni sveti so dolžni, da objasnijo svojim stanovalcem, da je njihovo početje škodljivo in nedostojno, če kdo ravna tako, kot smo čuli.

Hišni sveti naj bi nemudoma uredili skupno z vsemi svojimi stanovalci svoje okolice, naj bi pokazali

da si seveda ohranijo dobre odnose in podobno. Toda ti tovariši pozabljajo, da so s tem zapravili že mnogo kar se tiče ugleda njih samih in pa celotne hiše, če se take nedovoljene stvari dopuščajo od strani odgovornih funkcionarjev hišnih svetov. Ti ljudje, pa naj si bodo člani hišnih svetov ali ostali prebivalci hiše, so verjetno pozabili, da je njihovo stanovanje stalo od 3—4 milijone dinarjev in da mora služiti svojemu namenu 100 let. Če se takšno stanovanje potem kvari in razbija z raznimi črnimi menzami z velikim številom abonentov, potem je jasno, da bo nujno potrebno proti takšnim ljudem uvesti najstrožje ukrepe, ki pridejo v poštev pri takih brezvestnejših in razbijalcih naše skupne lastnine. Prav bi bilo in v nekaterih primerih že tudi skrajni čas, da delodajalci in stanodajalci preselijo v slabša stanovanja, ali pa marsikje bi ne bilo odveč takim ljudem odpovedati stanovanje skupaj s službo. Hišni sveti bodo nujno morali posvetiti vso pozornost takim primerom, vršiti občasno s predstavniki stanodajalcev pregleda stanovanj in takoj reševati nanizane probleme. Če bodo vsi hišni sveti posvetili temu in pa urejevanju svoje okolice res vso skrb, ki jo morajo po zakonu, potem verjetno takih primerov ne bo. Če pa tudi v bodoče to ne bi pomagalo, pa se bodo morali tudi proti hišnim svetom podvzeti ustrezni ukrepi.

K vsemu navedenemu pa moramo dodati še besedo o naših trgovskih in gostinskih lokalih.

Marsikdo bi verjetno pri izgradnji našega Jezera, ki je bilo v načrtu urejeno tudi s prostovoljnimi delom, ne verjel, da bi takšen privlačen objekt kot je to gostišče, lahko bil zadnje čase tako nečist, neurejen, zapravljen kot je. Imamo primere, ko se tudi izražajo, da je nečista okolica tega gostišča velikokrat vzrok za oviro k večjemu dotoku izletnikov in gostov. Če je temu tako, potem je naša dolžnost postaviti zahtevo, da se objekt, ki smo ga vsi skupaj zgradili, res vzdržuje tako, kot takšnemu objektu odnosno gostišču pripada. Če se po

Naša okolica...

takrat vložili ves svoj prosti čas in pomagali na vseh koncih našega kraja s svojim prostovoljnim delom, pa najsi bo pri urejevanju parkov, zelenih nasadov ali cest, igrišč, poti itd. Da so se zaradi tega prihranila finančna sredstva, ki smo jih vložili za izgradnjo novih stanovanj, si lahko vsi skupaj štejemo v velik uspeh posebno še zato, ker smo lahko nudili stanovanja ljudem, ki so jih bili nujno potrebni.

Sleherni tovariš in tovarišica, ki sta vložila nešteto prostovoljnih ur v to skupno korist velenjskega rudarja, sta se zavedala, da delata za sebe, za svoje najmlajše in za okras svojega doma.

Žal, danes ugotavljamo prav nasprotno. Naše zelenice, parki in ostali zeleni nasadi, ki so vrsto let bili le v ponos nam Velenjčanom, so postali cela sprehajališča. Brezvestni ljudje prav gotovo pa tisti, ki so za to prispevali bore malo ali pa nič, so napravili iz naših zelenic sprehajalne poti, športna igrišča itd. Po naših zelenicah se brezvestno postopa, poležava, igra nogomet itd.

Vse te in podobne stvari nam dajo mnogo misliti, ali ni to vse skupaj naperjeno k temu, da se hoče in mora neizprosno uničiti vse, kar je ustvarila pridna roka našega rudarja, našega delovnega človeka, ki je že itak vložil vse svoje sile na svojem delovnem mestu v jami ali drugod, da si ustvari lepši jutrišnji dan, sebi in svojim otrokom, ki naj bi uživali sadove dela.

Tu pa nastaja vprašanje, ali naj dopustimo takšno ravnanje nekaterih brezvestnih ljudi, ki na takšen način kažejo svoj karakter in svoje razumevanje do ustvarjenega. Vprašamo se ali imajo takšni ljudje pravico počenjati stvari, ki jih počenjajo. Verjetno bo vsakdo, ki se počuti, da je njegovo delo omadeževano, ostro obsodil takšno početje. Mirno bi lahko postavili zahtevo vseh tistih, ki so doprinesli vse za to, kar Velenje ima, da se takšne ljudi, ki ne in nečejo upoštevati vložene truda svojega sočloveka, ostro obsodi in se jim predoči,

da imajo neposredno pravico odločati pri tem, ali bo okolica njihovih hiš res vzorno urejena. Zavedati se moramo dejstva, da je okolica hiše ogledalo ljudi, ki v njej prebivajo. Tujci in ne samo tujci, tudi domačini lahko zaključijo, če je okolica neurejena da s stanovalci v hiši nekaj ni v redu.

Zato ne čakajte, hišni sveti, da vas bodo morali razni organi nenehoma opominjati in opozarjati na čistočo v in izven vaše hiše. Povejte ljudem, če tega res sami ne vidijo, da bo potrebno proti takšnim uvesti in povzeti najstrožje ukrepe, če bi se takšno početje nadaljevalo.

Prav s tem v zvezi pa moramo pogledati tudi na vzdrževanje naših stanovanj in naših hiš nasploh. Prav vsi dobro vemo, da danes pri tej stopnji družbenega upravljanja lahko hišni sveti samostojno razpolagajo in odločajo o finančnih sredstvih, ki se stekajo v obliki stanarine. S temi sredstvi, ki pa v posameznih primerih niso majhna, moramo hišni sveti brezpogojno vzdrževati stanovanjsko hišo tako zunaj kakor znotraj nje, v kolikor seveda dopuščajo zakoniti predpisi. Pri vsem tem pa vidimo, če le

... naše ogledalo

natančneje pogledamo, da temu le ni povsod tako. Nekateri hišni sveti (še sreča, da je teh manjše število) ne polgajo nobene pažnje in pozornosti na to, ali so potrebna hiši kakršna koli poravnala, ali ljudje, ki v njej stanujejo vzdružujejo svoja stanovanja v redu, ali je okolica čista, ali so platoi pred hišami vedno čisti itd. Pogosto pa je le nasprotno. V hišah se dogajajo protizakonite reči, kot se črne menze, črno točenje alkoholnih pijač in podobno. Hišni sveti ne vidijo računa, ali so stanovanja predpisano in v redu vzdrževana, dopuščajo med stanovalci prepire, pretop in tako dalje. Povečini se ti tovariši ali tovarišice izgovarjajo, da se ne želijo vmešavati v zadeve drugih ljudi,

stvar ne bi izboljšala, potem pa se najpove vzrok, zakaj in kje tiči ovira, da je kraj, kjer bi red in čistoča moral privabljati ljudi, takšen, kakor smo ga opisali.

Prav tako kot gostinski, bi morali tudi trgovski lokali čutiti dejstvo, da je čistoča pred lokali že naravnost povezana z njih notranjostjo. Vsekakor bo nujno potrebno, da bodo lokali skrbeli za večjo čistočo, kot do sedaj, kar bo vsekakor poviševalo le njihov ugled. Danes pa opazamo, da se ti niso preveč navdušeni nad čistočo, kar pa niso krivi sami, marveč vsi skupaj, ker te stvari mirno gledamo in prenašamo, ne da bi dvignili svoj glas.

Morda bi bilo prav, da povzamemo iz vsega navedenega naslednje zaključke:

● Da se odpravijo vse nepotrebne poti iz naših zelenic, namesto njih pa raje vzgaja cvetje, kar bo vsekakor prispevalo k še večjemu ugledu našega mesta.

● Da se odstrani vsa bodikava in ostala žlica z naših nasadov, kar nam daje občutek logorizma.

● Da se namesto preprirov med stanovalci raje posveti več časa vzdrževanju stanovanj, hiš in okolice.

● Da se takoj odpravijo vse črne menze iz naših stanovanj, stanovanje pa uredi kot mora urejeno biti.

● Da so za igranje žoge le zato določena igrišča, ne pa naše zelenice.

● Da se uredijo otroška igrišča za naše malčke, da si ne bodo iskali prostora tam, kjer jim pač danes najbolj ugaja.

● Opozoriti ljudi, da so dovolj široke asfaltirane poti in zato ni potrebe za prehode preko trat.

● Posvetiti čim več pozornosti notranjemu kakor zunanjemu vzdrževanju stanovanjskih hiš.

Če bomo vse to upoštevali, če bomo vsi skupaj zainteresirani, da se te stvari odpravijo, potem bomo lahko s ponosom povedali tujcem, da je to naše, da smo si to sami ustvarili in tudi zahtevamo, da je to ohranjeno in nedotaknjeno, ker le takrat bo lahko vse skupaj služilo še za večji okras našega mladega in lepega Velenja.

V bodoče bodo stranke, ki ne skrbje za svoja stanovanja imensko obravnavane v našem časopisu.

Pol leta delovanja delavske univerze

Na VI. redni seji upravnega odbora Delavske univerze, ki je bila marca, se razpravljali o dosedanjih rezultatih dela. Prva polovica šolskega leta je bila zelo pestra na vseh sektorjih, tako da je skozi razne forme dela š o preko 4000 državljanov. Seja je ugotovila kvaliteten skok v delu, ki se izraža v množičnem obiskovanju intenzivnih oblik izobraževanja. Letos je bilo namreč okoli 1000 slušatelj na raznih tečajih, seminarjih in šolah, kar je v primeru z lanskim letom velik napredek.

Na ideološko-političnem sektorju je že uspešno končala delo politična šola. V teku so predavanja v okoliških vaseh, ki so v primeru z obiskom sličnih predavanj v mestu Velenju zelo dobre obiskana. V Velenju sta bili dve predavanji z eksternimi predavatelji. Predavala sta tovariš Drago Druškovič, direktor Inštituta za manjšinska vprašanja in tovariš Sergej Vošnjak, predsednik komisije za tisk pri glavnem odboru SZDL v Ljubljani. Čeprav sta bili predavanji zelo kvalitetni, je bil obisk sorazmerno slab in zato ob tej priliki pozivamo Velenjčane, da se takšnih predavanj v bodoče številneje udeležijo. DU je priredila tudi seminar za mlade komuniste in kratek marksistični krožek v Ind. rudarski šoli.

Zelo močna aktivnost je bila zapazena na sektorju družbeno-ekonomskega izobraževanja, tako da je seminarje za delavsko samoupravljanje do sedaj obiskalo že čez 300 članov delavskih svetov v občini. DU pa pripravlja še seminarje za člane kmetijskih zadrug. Člane upravnih odborov zdravstvenih ustanov, člane šolskih odborov, predsednike, tajnike in blagajnike hišnih svetov in za sekretarje osnovnih organizacij ZKJ. Poleg tega je pripravljen program dveh predavanj za vse kolektive gospodarskih organizacij v komunih, v katerih bodo dobro pripravljeni predavatelji obravnavali družbeni plan s posebnim poudarkom na nov gospodarski sistem in o delitvi dohodka. Drugo predavanje pa bo obravnavalo vse nove momente v delavskem upravljanju, ki se pojavljajo v zvezi z novim gospodarskim sistemom.

Poljudno znanstveni sektor je organiziral »šole za starše«, v katerih je bilo vpisano čez 100 rednih slušatelj v komunih. V teku pa so »šole za življenje« v Velenju in Soštanju, ki jih

obiskuje pretežno mladina. »Šole za življenje« so zelo zanimive, ker obravnavajo probleme, ki mladino zanimajo. To so predavanja o spolnem življenju, o razvojnih težavah mladega človeka, o estetski vzgoji, o lepem obnašanju itd. Med predavatelji se nahajajo naši zdravstveni delavci, in sicer dr. Žargaj, dr. Resmanova in pedagogi. Omenjeni sektor požrtvovalno vodi tovariš Vinko Smajs.

Po strokovnem sektorju se v okviru Delavske univerze vršijo tečaji za rudarsko stroko, a v pripravi so tečaji za lesno in židarsko stroko.

Te dni so se končali kolokviji na večerni Srednji ekonomski šoli, kjer je 27 kandidatov uspešno opravilo izpite

Srednja ekonomska šola ima vso pomoč matične šole iz Celja, njeno delo pa je pokazalo, da so bili domači predavatelji zelo požrtvovalni. Tovariš Božo Tvrdo je vodja te večerne šole.

Poleg tečaja za angleški jezik je v sklopu DU organiziran tudi drugi del tečaja za pridobitev visoke kvalifikacije iz kovinske stroke v Termoelektrarni Soštanj.

Na seji upravnega odbora je bil izvoljen nov predsednik tovariš ing. Mašič Ludvik, ker dosedanji predsednik tov. Ivo Jamnikar zaradi preobremenjenosti ni mogel več opravljati te funkcije. Prav tako je bilo predlagano, naj bi v prihodnje, ko bo iztekla mandatna doba sedanjemu upravnemu odboru, zmanjšali število članov na 9 do 11, zato da bi upravni odbor bil bolj elastičen v svojem delu.

V. V.

NAŠA GLASBENA ŠOLA

Z razvojem Velenja v močan industrijski center se je pojavila potreba tudi po kulturnoprosvetnem in športnem delu. Deloma skrbijo za to dve osemletki, DPD Svoboda in pa TVD Partizan. Mnogo pa je otrok, ki so glasbeno nadarjeni, možnost šolanja pa je bila minimalna. Redki dijaki, ki so si hoteli pridobiti vsaj osnovno znanje iz violine in klavirja, so bili priključeni glasbeni šoli Soštanj, ki je imela svojo »podružnico« v skromni hišici sredi današnjega parka. V takšnih razmerah je dobivalo glasbeno vzgojo okoli 25 otrok. Zaradi zanimanja otrok za razne vrste glasbene dejavnosti pa je potreba po trdnejši glasbeni vzgoji rastla z vsakim dnem.

Za državni praznik — 29. nov. 1960 — je bil dokončan nov kulturni dom — je bil dokončan nov kulturni dom v katerem je velenjska glasbena šola dobila primerne prostore za svoj razvoj. Zaradi tega in z nastopom novega ravnatelja, nadarjenega glasbenega pedagoga tov. Antona Corbiča je bila ustvarjena osnova za samostojno glasbeno dejavnost v Velenju.

Na splošno željo Velenjčanov je bila s 1. januarjem 1961 ustanovljena samostojna Nižja glasbena šola v Vele-

nju. Od prvotnih predmetov: violine, klavirja in teorije je razširila svoje delovanje tudi na trobila, pihala in pouk harmonike. Z razširitvijo učnih predmetov je naraslo tudi število učencev na 112. Čeprav se šola trenutno še bori z začetnimi težavami, je po dobrih dveh mesecih samostojnega dela ustvarila dober nastavniški kader, ki skupno s šolskim odborom, kateremu predseduje kapelnik rudarske godbe tov. Marin, uspešno rešuje probleme glasbene vzgoje naše mladine. V kratkem razdobju je imela šola dva sestanka z roditelji, ker se zaveda, da je uspešno delo v šoli odvisno od sodelovanja s starši. Lep odziv staršev pa opravičuje dober sloves, ki ga danes šola uživa, saj se dogaja to, da soštanjski dijaki ob pomanjkanju lastnih nastavnikov obiskujejo velenjsko glasbeno šolo. Javen nastop, ki ga je dala šola ob zaključku polletja, je velenjska glasbena javnost, zlasti pa starši otrok te šole, toplo sprejela.

Soli primanjkuje še inventar — zlasti šolske klopi. Ko bo sprejet družbeni plan občine, bodo rešeni tudi ti problemi in bo šola lahko zaživela še bolj sproščeno in še z večjimi uspehi.

TRIPČE DE UTOLČE

Za Dan republike — 29. nov. 1960 — je velenjska Svoboda dobila za svoje delovanje nove prostore v kulturnem domu in s tem tudi nove možnosti za svoj razvoj. Že sedanje delo društva je dokazalo visoko odrsko kvaliteto, ki prerašča že zmožnosti amaterizma in z uspehom uprizarja dela ki bi celo za poklicna gledališča predstavljala resno nalogo.

Pred kratkim smo imeli priliko gledati Držičevo komedijo »Tripče de Utolče«. Ta dalmatinski komediograf nam je znan že po Botru Andražu Delo samo, kot večina Držičevih, nam kaže razgibanost dalmatinskega temperamenta in razen zabave nima drugih tendenc. Režije teja dela se je z uspehom lotil tov. Korun, ki nam je znan kot režiser že od Brehtove »Beraške opere«. Teško je reči, ali nas je bolj pritegnila igra sama po vsebini s svojimi domisljicami, realistična scena dalmatinskega genra, živopisanost kostumov, odrska razgibanost, ki je šla včasih do razposajenosti ali igralsko podajanje posameznih likov. Vse je bilo skladno zhitno v eno celoto, ki je v treh predstavah do solz zabavala velenjsko publiko.

Tradicija našega odra nam postavlja na deske vedno iste igralce. Pri tej igri pa smo bili prijetno presenečeni, ko smo gledali toliko novih igralcev, ki jih je režiser smelo in z velikim uspehom vpletel v odrsko dogajanje. Pravo odkritje za nas je bila Kata — to je Držičev Pomet — ki jo je odlično podala Majda Kalandrova To, kar nam je pokazala v tej vlogi presega vsa pričakovanja in vloge v boljši obliki, kot jo je podala ona, ne bi zmožel niti poklicni igralec. Bila je resnično prebrisana, ne samo kot služabnica Tripčjeva, ampak tudi kot igralka. Omembe vredna igra je bila vloga poveljnika straže v osebi tov. Kindlhoferja. Njegova doživeta vloga čeprav včasih nekoliko pretirana, je lepo pristojala okolju uniformirane oblasti. Ne bilo bi prav, če bi prezrli dobro igro tov. Zrimškove, Skornška Hrovata in Hercogove, saj so ti igralci mnogo pripomogli do uspeha, kakršnega je doživela igra. Prav gotovo so si ti igralci, ki smo jih skoraj vse prvič gledali na odru, zagotovili stalno udeležbo v igrah in tudi publika bi jih odlej težko pogrešala. Tripčeju odrežejo vse vloge, vsekakor pa mu bolj ležijo komične, kar je dokazal že v »Vzornem soprogu«. Če si je v tej vlogi zastavil za cilj zabavati publiko je to vsekakor dosegel. Ne bi pa smel dopustiti, da ga je to včasih zavedlo v rahlo karikiranje.

Režijsko je bila snov speljana zelo dobro, z mnogimi lastnimi domisljicami in odrskimi efekti, kar dokazuje mojstrske prijeme pri oblikovanju posameznih likov. Režiser je uporabil vse možne odrske efekte in z njimi dosegel uspeh, na katerega je lahko donosen. Čeprav je igralski kolektiv

homogen, se je vendar čutila raznolikost posameznih dialektov, ki so bili dalmatinskemu nekoliko bližji samo s primorskimi karakteristikami. Te pa je uporabljal samo Tripče, kar je enotnost sloga po jeziku medsebojno nekoliko odtujilo. Ker smo že čuli na odru slovenščino, ne bi prav nič motilo, če bi se režiserju med drugim »zdelo« namesto »paralo«. Smiselno bi se morda lepše odvijala vsa slika pred

Šport SKUPŠČINA DRUŠTVA PARTIZAN-RUDAR

Dober teden dni je minil od letne skupščine STVD Partizan-Rudar. Skupščina je ugotovila precejšnjo nedelavnost dosedanjega UO in vaditeljskega kadra. Vse dosedanje delo se je odražalo v glavnem v nogometu, rokometu, košarki, nekaj vidnejših uspehov pa so dosegli dvigalci uteži. Izredno delavna pa so se pokazale plavalna, veslaška in smučarska sekcija-skakalci. Toda v vseh teh in ostalih sekcijah so se omejevali zgolj na osnovno število v ekipi, ostalih pa niso pritegnili. Vse to je vodilo k preveč enostranski dejavnosti Partizana. Za vsem tem pa je ostala velika množica ljudi, ki imajo veseleje do športa, a jih niso pritegnili.

Naloga novega UO bodo sedaj precej težavnejše. Moral bo posvetiti velik del svojega dela množičnosti športa v Velenju. Osnovna naloga je pritegniti staro in mlado, od pionirjev, mladincev pa vse do najstarejših članov. Pri vsem tem pa bo moral pritegniti tudi ženske vrste, kar do sedaj ni bilo. Vzroki, zakaj je tako malo žensk vključenih v Partizan, niso pojasnjeni. Upam pa, da bodo gledalci z enakim navdušenjem krepili in bodrili vse ženske ekipe, ki se bodo pojavile na naših športnih terenih in jim dali enakovredna priznanja v doseganju športnih ciljev kot vsem moškimi ekipam.

Na skupni seji SZDL, UO STVD Partizan in predstavnikov LMS na področju mesta Velenja se je vodstvo SZDL izrazilo, naj bi v novi upravni odbor predlagali mladince z utemeljitvijo, da se bodo mladinci lažje prilagodili naglemu razvoju in zahtevam športne dejavnosti ter tako lažje pritegnili široke množice v društvo Partizan. K izdejavni kandidacijske liste za novi UO je nemudoma pristopil rudniški komite LMS ob sodelovanju aktivov TE Velenje, Gorenje in IRŠ. Predlagani in izvoljeni so bili najbolj delavni mladinci, ki bodo kos vsem težavnim nalogam, ki jih čakajo. Izvoljeni so bili:

Boris Salej, Marjan Pavčič, Friderik Bešter, Ferdinand Korpnik, Ivan Fijavž, Jože Aljaž, Ivan Meh, Edo Krajšek, Srečko Stefančič, Franc Cesar, Rudi German.

nami, če bi režiser avtorjeve domisljice časovno enakomerno porazdelil v obe dejanji, da ne bi včasih čutili praznine dogajanja na odru, drugič prerenatranost dogodkov. Slabo obvladanje teksta je stara hiba velenjskega odra, ki pa se pri komedijah toliko ne opazi. Sicer pa moramo priznati, da je vsa igralska skupina z režiserjem in pomožnim osebjem pokazala zelo veliko ljubezen, požrtvovanje in resno delo skozi dva meseca in le na ta način dosegla kvaliteto ki jo je pokazala v tej igri.

Da bo delo UO čim uspešnejše, pozivamo vse občinstvo mesta Velenja k sodelovanju, k izpolnitvi najosnovnejših nalog za dvig dejavnosti STVD Partizan-Rudar. —jB—

Veslaški klub

Veslaški klub je bil v Velenju ustanovljen šele v letu 1960. Sestavljajo ga pretežno mladinci Industrijske rudarske šole. Po ustanovitvi je klub pristopil k izgradnji čolnarne ter čolnov. Šad prostovoljnega dela v letu 1960 je lepa čolnarna na bregu velenjskega jezera ter preko 20 čolnov, in sicer kajakov in sandolin. Vzporedno z urejevanjem novega športnega objekta ter z zgraditvijo čolnov se je pričelo z rednimi treningi veslanja na mirnih vodah. Za zaključek sezone v preteklem letu so bile klubske tekme, in sicer 2. oktobra, ko se je pri čolnarni zbralo 21 tekmovalcev.

Tekmovali so v sandolinah — enosedih, v sandolinah — dvosedih ter s kajaki.

V tekmovalstvu v vseh treh disciplinah je bil najboljši tov. Marhart Albin (590 točk), za kar je prejel klubski pokal za leto 1960. Drugi je bil tov. Kandož Jože (570 točk) in tretji Cedej Jože (550 točk).

Po zaključku sezone to delo ni povsem zamrlo, saj so člani urejevali čolne ter pričeli z izgradnjo novih platenih kajakov.

V letošnji sezoni namerava klub, poleg rednih treningov in tekmovalstva na jezeru, organizirati treninge tudi na tekočih vodah, in sicer na Savinji ter izvršiti spust po Dravi od Maribora do Ptujja. Za ureditev okolice okrog čolnarne pa so člani že v prvi polovici meseca marca pričeli s prostovoljnim delom. Da bi klub, ki trenutno šteje 38 članov, pomnožil svoje vrste, vabi vse mladince in mladinke, ki imajo veseleje do veslaškega športa, da se vključijo v klub. Prijave se sprejemajo v čolnarni v popoldanskem času.

Aljaž Tone